

Hjem > Landdistriktsmidler > 2011 > Nul arbejdsulykker > **Halmballer – sikkert fra mark til lade**

Halmballer – sikkert fra mark til lade

Transport og lagring af halmballer er blandt de arbejdsopgaver, hvor der ofte sker ulykker i høsten.

Transport og lagring af halmballer er blandt de arbejdsopgaver, hvor der ofte sker ulykker i høsten.

Adskillige landmænd er kommet alvorligt til skade, fordi halmballer er væltet ned over dem.

- En mand døde af sine kvæstelser efter at være blevet ramt af halmballe under læsning med en minilæsser
- En 11 – årig pige brækkede bækken og fik en punkteret lunge, da en rundballe rev sig løs under læsarbejdet i marken.

Der er også mange nærved-ulykker, hvor der heldigvis kun er sket materiel skade med løftegrej og traktor.

En særlig type ulykker er sket, hvor børn har leget i halmlader med bigballe. De er så faldet ned i en revne mellem ballerne og kun med stort besvær og hjælp af Falck, er de blevet reddet op igen.

Hvis du skal håndtere halm sikkert, kræver det blandt andet, at:

- vognen er i orden
- læsset kan spændes fast med stropper
- frontlæsseren/teleskoplæsseren er monteret med halmspyd
- rammen sikrer, at heller ikke den øverste balle kan falde ned

Undgå sprækker mellem ballerne, når du sætter dem forskudt sammen i laden og anbring de løst pressede baller øverst.

Når du tager baller fra lageret, skal du tage de øverste baller først. Forlad ikke lageret, før det øverste lag er sat ned på gulvet.

Øget opmærksomhed på halmlagre

De mange halmulykker har skærpet Arbejdstilsynets opmærksomhed med området. Derfor beder de tilsynsførende ofte om at se halmlageret, når de besøger en bedrift. De har eksempler på, at der kan være stablet bigballe i fire lag eller mere direkte oven på hinanden, så den yderste række står og hælder udad.

Kombineret med trafik af maskiner og personer i huset udløser et sådant halmlager et straks påbud til landmanden. Han skal stable ballerne om og flytte de øverste lag ned på gulvet. Og han instrueres i, at halmballer fremover skal stables i forbandt i laden.

Læsning – kun med korrekt udstyr

Læsning af halmballer på vogne og stabling i flere lag i laden kræver korrekt udstyr. Du skal altid bruge en traktor eller læsere med førerværn eller førerhus, så du ikke kan rammes af en nedfalden balle.

Ifølge Arbejdstilsynets regler kræves der ved læsning, at hver balle fikses med halmspyd. Så hvis du kører med to baller, skal du have to lag spyd på frontlæsseren.

I praksis er det dog svært at stable baller i flere lag, hvis du har spyd i både den øverste og nederste balle. De øverste spænder ofte, når du vil bakke traktoren.

Rutinerede læsere har fundet ud af, at hvis halmspyddene hældes lidt nedad, når de kører ind i to lag baller, er de lette at få af igen.

Transport – husk stropper, rotorblink og maxhøjde

Du har sikkert – på landevejen eller i en rundkørsel – mødt en bigballe som er faldet af et vognlæs. Sikker transport af halmballer kræver, at du har spændt stropper over ballerne både forrest, i midten og bagerst på læsset. Og så skal du selvfølgelig passe ekstra godt på i sving og holde øje med, om der dannes kø bag vognlæsset.

Husk, at der er krav om advarselstrekanter bag på vognlæsset og rotorblink anbefales. Vogntog bestående af traktor og en eller to påhængsvogne må ikke være længere end 22 meter i alt. Den samlede længde af ladet/ladene må ikke overstige 15,65 meter. Længden af et køretøj måles over de dele, der rager længst frem.

En halmtransportvogn må maksimalt være 4 meter høj, målt fra jorden til den del der rager højest op på læsset.

En halmtransportvogn er bedst, hvis ladet hælder mod midten. Drejer det sig om rundballe, er det en fordel, hvis vognen har rampe ved enderne. De skal hælde mod et rækværk midt i vognen.

Når du er færdig med at læsse, skal du sikre dig, at ballerne ikke kan vippe af. Herefter sætter du stropper på.

Stabling i laden – altid i forbandt

Når du stabler bigballer, skal du stable den første række ved gavlen i laden sådan, at de følgende rækker kan være i forbandt. Det kan gøres ved kun at sætte to bigballer oven på hinanden, selv om der kan være flere lag i huset. De følgende rækker kan så komme til at stå i forbandt, så de "træder på" hinanden. Det forhindrer samtidig, at der opstår dybe mellemrum.

Sikkerhed er det vigtigste. Derfor bør du kun læsse en balle ad gangen, hvis ikke du har to rækker spyd i læssegrabben. Så må du finde dig i ikke at nå helt i kip i halmageret, hvis læsseren ikke kan nå derop.

Du skal være meget sikker på, at ballerne på læsseren ikke kan vippe bagover. Der findes rigeligt med eksempler på, at en bigballe er trillet ned over læsseren og har ødelagt ruder i førerhuset – eller det der er værre.

Hvis du har med snittet halm i minibigballer at gøre, skal du være opmærksom på, at det er mere løst. Derfor bør disse baller ikke stables så højt i laden.

Når du flytter bigballer fra lageret til halmfyret eller stalden, skal du altid have halmspyd i to højder på frontlæsseren, hvis du vil tage to baller ned på én gang. Og så skal du afslutte flytningen med at tage de øverste baller ned fra den yderste række. Det fjerner risikoen for, at de falder ned på forbipasserende.

I løbet af vinteren vil halmen uundgåeligt sætte sig og måske komme til at hælde mere, end du havde forudset. Efterlad derfor aldrig en høj halmvæg, men sørg for, at den står i "trappetrin".

Halmstakke – tænk alle farer igennem

Hvis du stabler halmballer i marken til afdækning af fx gulerødder om vinteren, skal du være opmærksom på alle de faremomenter, du kan forestille dig. Det gælder også muligheden for, at nogle mennesker kan få lyst til at kravle op på "halmbjerget" for at nyde udsigten.

Adgang forbudt
for uvedkommende

Det er svært at gardere sig 100 procent, men hvis du stabler ballerne korrekt og måske sætter et skilt op med "Ingen adgang", er det svært at gøre mere.